

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Datum: 8 december 2014.

Aan de leden van de gemeenteraad

Onderwerp: Voortgang aanpak lozingen glastuinbouw op oppervlaktewater.

Het college wordt verzocht de volgende vragen te beantwoorden:

De gemeente Zaltbommel heeft, samen met anderen, op 10 oktober 2013 een 'Nieuwsbrief' laten uitgaan naar de glastuinbouwers in de Bommelerwaard.
(<http://www.tuinbouwbommelerwaard.nl/sites/default/files/bestanden/Nieuwsbrief%20Maatregelen%20Waterkwaliteit%2011okt2013%20.pdf>)

Met deze Nieuwsbrief Maatregelen Waterkwaliteit werd een begin gemaakt met het overleg met de glastuinbouw over de te ontwikkelen maatregelen om drainage en afvalwater van de glastuinbouw op te vangen en lozingen op het oppervlakte water te voorkomen.

De PvdA wil graag geïnformeerd worden over de voortgang van het traject zoals dat in de nieuwsbrief wordt aangekondigd.

1. Welke van de 4 thema's lopen goed? Welke minder?

Antwoord

Thema 1: dimensionering en vormgeving riolering:

De algemene uitgangspunten en een eerste schetsontwerp zijn opgesteld samen met een globale kostenraming voor de aanleg. Wij hebben alle tuinders een vragenlijst gestuurd om de benodigde gegevens te verzamelen voor een gedetailleerdere uitwerking. De nadere uitwerking is nodig om definitief de haalbaarheid en betaalbaarheid te kunnen bepalen. Wij hebben in de eerste week van november de vragenlijst verstuurd en na een herinnering per e-mail en een telefonische herinnering hebben wij momenteel (stand 8 december) van 44% van de aangeschreven adressen een respons. De respons heeft naar schatting betrekking op ongeveer 55% van het areaal. Ook het verkrijgen van een complete eenduidige lijst met ondernemers, bedrijven en bedrijfslocaties met exacte oppervlaktes glas en teelt is nog steeds niet volledig gelukt. Er zijn verschillende registraties met verschillende definities en verschillende graad van correctheid en actualiteit.

Dit proces loopt moeizaam, we krijgen niet de respons die we nodig hebben voor een verfijning van het schetsontwerp.

Thema 2: Kwel/inzijing en peilbeheer

Het waterschap heeft in 2013 en 2014 gesprekken georganiseerd met tuinders. In deze gesprekken zijn de lokale knelpunten in het watersysteem benoemd. Deze gesprekken zijn constructief geweest en door alle partijen als positief ervaren. Door de goede wisselwerking tussen de beheerders en lokale ondernemers is een aantal knelpunten gesignaleerd. De komende maanden gaat het waterschap samen met gemeente opnieuw in gesprek met de tuinders over de aanpak van knelpunten en de planning. Daarnaast heeft het resultaat van deze gesprekken input opgeleverd voor de ontwikkeling van landelijk beleid m.b.t. de implementatie van zuiveringstechnieken. Dit proces loopt goed.

Thema 3: Bedrijfseigen maatregelen

Landelijk zijn er grote ontwikkelingen in de maatregelen die bedrijven kunnen nemen om minder afvalwater te produceren. Landelijk loopt hiervoor het onderzoeksprogramma "Glastuinbouw Waterproof". In de Bommelerwaard is voor de grondgebonden teelten daarnaast een praktijknetwerk opgestart. Binnen het praktijknetwerk wordt kennis gedeeld. Het is niet de verwachting dat dit tot een "bijna 0 emissie" zal kunnen leiden, met name voor de grondgebonden teelt. Dit proces loopt goed maar leidt op zichzelf niet tot realisatie van de doelstellingen uit de samenwerkingsovereenkomst.

Thema 4: Doorbelasting kosten

In 2013 hebben we een eerste analyse laten maken van de mogelijkheden om de kosten van aanleg door te belasten naar de ondernemers. Hierbij zijn wij uitgegaan van aanleg door de gemeente en volledige bekostiging door de tuinders. Het resultaat van deze analyse is dat er meerdere opties zijn en dat volledig verhaal in principe mogelijk is. Iedere optie heeft echter wel bepaalde risico's en systeemkosten.

In navolging van het besluit van uw raad van 5 juni 2014 hebben wij een risicoanalyse uitgevoerd met alle betrokken partijen. Hieruit volgt dat de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel de risico's te groot vinden om zelfstandig te dragen. Wij hebben dit aan uw raad gemeld in onze informatienota van 16 september 2014.

De provincie Gelderland heeft daarop aangegeven bereid te zijn om risico's tot een bedrag van € 3 miljoen af te dekken. Ook de andere betrokken partijen hebben aangegeven bereid te zijn het risico te delen. Dit neemt niet weg dat er dan nog steeds substantiële risico's resteren voor onze gemeente. Wij willen de komende periode vooral kijken naar een traject waarin de voorgestelde oplossing gerealiseerd wordt in een publiek-private samenwerking, zoals bijvoorbeeld een coöperatie. Door niet langer uit te gaan van een openbaar rioolstelsel, maar van een privaat systeem met vrijwillige deelname verwachten wij risico's in de doorbelasting sterk te verminderen en betrokkenheid van de sector te versterken. Dit traject betekent wel dat we waarschijnlijk niet uitkomen op 100% deelname. Bedrijven die niet wensen deel te nemen moeten een eigen zuivering bouwen.

2. Hoe zijn de reactie vanuit de glastuinbouw?

Antwoord

De tuinders zijn doordrongen van de noodzaak om maatregelen te nemen. Ze begrijpen dat als er geen maatregelen getroffen worden de toelating van bepaalde bestrijdingsmiddelen in het gedrang komt, wat impact heeft op (risico's in) hun bedrijfsvoering.

Wij praten met LTO als belangenbehartiger en deze partij is duidelijk overtuigd van het belang van dit project. Vooral het collectieve karakter en de voorbeeldfunctie van zo'n project is een groot pluspunt. Ook het behoud van gewasbeschermingsmiddelen is een groot goed voor de bedrijven.

De individuele tuinders zijn echter terughoudend. Op 2 juli 2014 hebben wij een bijeenkomst over dit project georganiseerd specifiek voor alle tuinders in de hele Bommelerwaard. Hierbij waren ongeveer 15 tuinders aanwezig. Van deze tuinders was een aanzienlijk deel sceptisch of afwachtend, met name omdat er veel onzekerheid is over de landelijke ontwikkelingen. De ondernemers weten dat het ministerie van Economische Zaken een zuiveringsplicht heeft aangekondigd in haar beleidsnota, maar de invoering in wetgeving is nog onduidelijk. Tegelijkertijd worden etiketten van gewasbeschermingsmiddelen voorzien van extra (beperkende) voorschriften. Doordat een helder beeld van wat de rijksoverheid gaat eisen, ontbreekt, is het lastig voor ondernemers om beslissingen te nemen over deelname aan een collectief systeem. Daarnaast is er enige terughoudendheid vanwege de (onbekendheid van) kosten. Ze beseffen dat ze hoe dan ook kosten krijgen, bij een individuele voorziening of bij een collectieve voorziening.

Recent hebt u in de krant kunnen lezen dat de tuinders in de Bommelerwaard bereid zouden zijn o.b.v. de huidige kostenraming de helft van de kosten van het inzamelnetwerk voor bedrijfsafvalwater te betalen. De uitspraak is gebaseerd op een globale vergelijking tussen de verwachte individuele jaarlasten en de geraamde jaarlasten voor het collectieve systeem. Op basis van een terugbetalingstermijn van 5-10 jaar is een collectief systeem op jaarbasis duurder. Daar staat tegenover dat een collectief systeem na die terugbetaalperiode goedkoper is omdat het veel langer

meegaat dan een individueel systeem. De uitspraak over vijf miljoen Euro is afkomstig van LTO en uit zijn verband gerukt en was niet voor publicatie bedoeld. Wij tekenen hierbij aan dat niet alle tuinders lid zijn van LTO.

De bereidheid om een deel te betalen is enerzijds positief, want er is bereidheid en het toont aan dat er besef is dat men maatregelen moet nemen. Anderzijds strookt het niet met onze insteek om 100% van de kosten door te belasten conform het principe "De vervuiler betaalt". Men gaat er dus van uit dat er besparingen gevonden worden in de opzet/uitvoering van het systeem of dat de overheden het restant bijbetalen of minstens voorfinancieren en risico's accepteren. Uiteraard wordt binnen het project wel gekeken naar (Europese) subsidiemogelijkheden en diverse mogelijkheden op het gebied van samenwerking.

Tot nu toe hebben we vooral gecommuniceerd met LTO als belangenbehartiger. De tuinders in het gebied worden op de hoogte gehouden middels informatiebrieven en bijeenkomsten. Zodra het project meer concreet wordt nodigen wij ook tuinders uit in de werkgroep om mee te denken richting de uitvoering.

3. Schat het college in dat met ingang van 2017 er geen lozingen door de glastuinbouw meer plaatsvinden op het oppervlakte water in onze polder?

Antwoord

Uiteraard blijven wij streven om conform de samenwerkingsovereenkomst medio 2017 de doelstelling te behalen. Een collectieve oplossing zal naar onze verwachting niet voor 2017 gerealiseerd zijn. Wij verwachten dat ingebruikname op zijn vroegst in 2018 kan plaatsvinden mits alle partijen het op korte termijn eens worden. Dit gaat dan vooral over de financiering van het project en draagvlak vanuit de individuele ondernemers.

Overigens zal een volledige nul-emissie onmogelijk zijn. Bij een groot aanbod van kwelwater zal zowel een individueel als een collectief systeem niet in staat zijn om al het drainagewater te verwerken. Alle betrokken partijen (en dan ook vooral het waterschap en Dunea als belanghebbenden) erkennen en accepteren dit omdat het beoogde systeem voorziet in een alarmering bij overbelasting c.q. overloop. Ook merken wij op dat bijvoorbeeld ook in het Westland nog steeds lozingen voorkomen. Dit ondanks de tientallen miljoenen die daar geïnvesteerd zijn in de aanleg van riolering.

Algemeen

Het proces om de doelstellingen uit de samenwerkingsovereenkomst te realiseren is zeer complex. De belangen zijn divers en de kosten zijn hoog. De wetgeving is nog niet rond en veel tuinders hebben het economisch niet makkelijk. Veel ondernemers kijken daarom de kat uit de boom. De doelstellingen worden door iedereen onderschreven maar realisatie is buitengewoon lastig. In het komende half jaar moet duidelijk worden of de aanleg van een zuivering met een inzamelnetwerk in welke vorm dan ook een haalbare opgave is. Voor ons is een pro-actieve houding van de ondernemers een belangrijke voorwaarde. Wij zijn immers bereid om tijd en energie te steken in het creëren van een duurzame oplossing voor de uitdagingen die op de bedrijven afkomen. Zodra er concrete ontwikkelingen zijn informeren wij uw raad uiteraard.

Toelichting:

De vervuiling van sloten is in de Bommelerwaard het ergst van Nederland. Samen met de bollenstreek lopen 'we' op kop met de lozing van giftige stoffen op het oppervlaktewater. De vervuiling is een voortdurende bedreiging van de waterkwaliteit voor de drinkwatervoorziening van Den Haag. De PvdA Zaltbommel vraagt al jaren om maatregelen om de vervuiling te stoppen. Ook al jaren weet de glastuinbouw van de deadline van 2017, waarna lozen van welke gewasbeschermende stof dan ook, verboden zal zijn, zelfs op het riool. De gemeente heeft het voortouw genomen om het probleem op te lossen. De PvdA wil weten hoever dit proces nu is. Nog maar twee jaar is kort om dit probleem op te lossen!

"Ook naar Europese maatstaven komt de hoogste milieubelasting - het effect van alle aanwezige stoffen bij elkaar - voor in de Bommelerwaard en de bollengebieden. In de Bommelerwaard vallen vooral piekbelastingen op, terwijl het elders om kleine, maar langdurige overschrijdingen gaat. Wordt het drinkwatercriterium als uitgangspunt genomen, dan zit er in de buurt van kassen zelfs in

twintig tot dertig procent van de gevallen te veel gif in het water om er later drinkwater van te kunnen maken."

<http://www.hetkontakt.nl/bommelerwaard/nieuws/glastuinbouw-hoofdschuldige-van-vieze-qsloten>.

Na(a)m(en) en ondertekening:

Nico van Wijk
PvdA